

відпуску з аптеки: за рецептом».

Критеріями оцінювання case-study слугують комунікативні здібності студентів і рівні їх самореалізації в процесі підготовки інтерактивного завдання. Це приводить до об'єднання процесів соціалізації й індивідуалізації [4], дозволяє прояснити питання активності й креативності студентів за умов заданого нормативного простору, підвищує компетентність майбутніх лікарів [9]. Результатом застосування кейс-методу стає актуалізація певного комплексу знань, умінь і навичок, які необхідно засвоїти студентам при розв'язанні реальної клінічної проблеми, що відповідає компетентнісному підходу в розділі готовності до медичного застосування лікарських препаратів і їхніх комбінацій при вирішенні професійних завдань.

Практичні висновки з проаналізованого матеріалу полягають у необхідності широкого застосування кейс-методу під час викладання фармакології, обтяженої інформацією про сотні лікарських засобів.

Розробка кейсів здійснюється викладачами кафедри фармакології і вимагає високого рівня педагогічної майстерності й часу на моделювання реальної проблемної ситуації, вирішення якої приведе студентів до оволодіння комплексом знань, умінь і навичок професійної діяльності [1]. Підготовлені викладачами кейси зачитують, вивчаємо й обговорюємо на нарадах кафедри. Виходячи з цього алгоритму, вочевидь, необхідно передбачити нормативи робочого часу викладача (у нашому випадку – фармаколога) на створення й апробацію кейс-завдань.

У робочу програму дисципліни «Фармакологія» за спеціальностями «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Фармація», «Стоматологія» в комплекти оціночних засобів мають бути включені case-study, урахувавши специфіку кожної спеціальності. Це буде сприяти можливості перетворення теоретичних положень у педагогічну практику завдяки конкретному дидактичному забезпеченню, що реалізує задум дослідження у вигляді комплексу кейсів.

Отже, розробка й упровадження в навчальний процес кейс-методу є перспективою для колективу кафедри фармакології в поглибленні професійної компетентності студентів і забезпечує зміну традиційних підходів до навчання на активну переробку й реалізацію отриманої студентами інформації в рамках майбутньої професійної діяльності.

Список використаної літератури

1. Гаранин А. А., Гаранина Р. М. Алгоритм составления кейса в процессе освоения клинических дисциплин в медицинском вузе. *Образование и наука*. 2016. Т. 132, № 3. С. 198-206. DOI: 10.17853/1994-5639-2016-3-198-206.
2. Коломиец О. М. Использование преподавателем кафедры фармакологии кейс-технологии для развития профессиональных компетенций студентов медицинского вуза. *Образовательный вестник «Сознание»*. 2015. №4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-prepodavatelem-kafedry-farmakologii-keys-tehnologii-dlya-razvitiya-professionalnyh-kompetentsiy-studentov> (дата обращения: 23.10.2021).
3. Коротовских, Л. С. Кейс-метод как способ повышения компетентности обучающихся на кафедре фармакологии. *Вестник ЮУрГУ. Серия «Образование. Педагогические науки»*. 2018. Т. 10, № 4. С. 72–76. DOI: 10.14529/ped180409.
4. Марцинковская Т. Д. Социализация в эпоху транзитивности: методологический аспект. *Психологич. журнал*. 2016. Т. 37, № 5. С. 14–21.
5. Олещук О. М., Чорномидз А. В., Маланчук С. Л., Драпак О. Я. Використання кейс-методу у викладанні фармакології для студентів медичного факультету *Art of Medicine*. 2018. Т.6, № 2. С. 123-129.
6. Раджабалиев Г. П., Нурмагомедова Н. Х. Кейс-технологии в образовании. *Вестник СПИ*. 2015. Т.14, №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/keys-tehnologii-v-obrazovanii> (дата обращения: 23.10.2021).
7. Трапезникова, Т. Н. Новейшие педагогические технологии: кейс-метод (метод ситуационного анализа). *Территория науки*. 2015. № 5. С. 52–59.
8. Cheek C., Hays R., Smith J, Allen P. Improving case study research in medical education: a systematised review. *Med Educ*. 2018. Vol. 52, No. 5. P. 480-487. DOI: 10.1111/medu.13469.
9. Cruess R. L., Cruess S. R., Boudreau J. D., Snell L., Steinert Y. A schematic representation of the professional identity formation and socialization of medical students and residents: a guide for medical educators. *Academic Medicine*. 2015. Vol. 90, No. 6. P. 718–725. DOI: 10.1097/ACM.0000000000000700.

СУЧАСНІ ТRENДИ У ВИКЛАДАННІ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ НА ЕТАПІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Васильєва К.В., Безега О.В., Ємченко Я.О.

Полтавський державний медичний університет

На кафедрі шкірних та венеричних хвороб Полтавського державного медичного університету для навчання лікарів-інтернів і слухачів застосовують традиційні й інтерактивні методи: класичне конспектування, скетчноутинг, скрайбінг, імітаційні технології й телемедичні комунікаційні сервіси. Усі ці інструменти здатні вивести навчання з дерматовенерології на новий якісний рівень.

Ключові слова: тренди, освіта, дерматовенерологія, лікарі - інтерни, слухачі, скетчноутинг, скрайбінг.

At the department of Skin and Venereal diseases of Poltava State Medical University uses traditional and interactive methods for training doctor - interns and students (classical summarizing, sketching, scribing, simulation technologies and telemedicine communication services). All these tools can bring learning from a new level of dermatovenerology .

Key words: trends, education, dermatovenerology, interns, listeners, sketching, scribing.

Згідно з основними напрямками реформи освіти й залученням України до програми ЮНЕСКО «Інформація для усіх» інформаційно - комунікаційні технології (ІКТ) переформатовують освітній процес на новий рівень [1;8]. Сучасна освіта очікує від інформаційно - комунікаційних комплексів зміни типової поведінки лікарів- інтернів,

слухачів курсів підвищення кваліфікації, їх ширшого залучення в освітню діяльність, підвищення мотивації й збільшення часу зацікавленості розв'язуванням окреслених завдань.

Попередні роки стали знаковими в Україні як для реформи медицини, так і для реформування вищої медичної освіти [3-5]. Упродовж усього періоду існування незалежної України в освітньому секторі накопичувалися численні проблеми системного характеру, що призвели до зниження рівня знань і вмій майбутніх спеціалістів і негативно позначилися на якості освітніх послуг, а отже, і на міжнародному іміджі й конкурентоспроможності української системи вищої медичної освіти [6;7;9].

Уже сьогодні вчорашні студенти не можуть підтвердити диплом про вищу освіту в Ірані, Іраку, Сирії, Саудівській Аравії, Йорданії, Кувейті. Зниження рівня освіти призводить до того, що до України дедалі менше їдуть на навчання. Більше того, дедалі більше українських абітурієнтів обирають навчання за кордоном [2].

Отже, без упродовження рішучих змін у системі медичної освіти Україна ризикує перетворитися на країну, університети якої випускають неконкурентоспроможних спеціалістів.

Реформа медичної освіти мала стати одним із 25 кроків на шляху побудови в Україні системи охорони здоров'я європейської якості, про що йшлося в Постанові Верховної Ради про рекомендації парламентських слухань щодо реформи охорони здоров'я від 21 квітня 2016 р. [3;4;9].

Саме тому в умовах стрімкого розвитку інноваційних технологій і доказової медицини, упродовження в практику роботи закладів охорони здоров'я нових методів лікування й діагностики захворювань, новітніх інформаційних і сучасних телемедичних технологій, що дають змогу працювати в єдиному професійному світовому чи європейському просторі, на часі гостро стоять питання реформування системи медичної освіти. Особливо це стосується професій, пов'язаних із високим ступенем ризику, для яких успішно впроваджені інноваційні технології (цифрові, дистанційні, телемедичні), необхідні як для професійної підготовки, так і для оцінки професійних навичок [4;5;8].

Охорона здоров'я розмиває межі, відкриваючи двері для взаємодії з усіма дисциплінами, здатними дати їй якісний ривок до розвитку. Штучний інтелект і телемедичні комунікації, мобільні пристрої й додатки стають звичними засобами організації лікувального процесу і моніторингу стану людини.

Дерматовенерологія є одним із базових клінічних предметів, тому дуже важливо зацікавити, утримати й донести до лікарів – інтернів, слухачів необхідну інформацію в повному обсязі. На кафедрі шкірних та венеричних хвороб Полтавського державного медичного університету для вивчення дисципліни використовують традиційні й інтерактивні методи (класичне конспектування, дослідження їхнього впливу на засвоєння матеріалу і ставлення до предмета в цілому).

Доведено, інформація краще сприймається, якщо в ній зацікавлені, тобто процес сприйняття мотивований і відбувається за участі всіх ментальних функцій [1;7]. Якщо інформація була сприйнята ефективно, то виявляється, що її простіше зафіксувати й проаналізувати. З іншого боку, ефективне утримання й аналіз інформації покращують здатність засвоєння нової інформації. Одним із видів занотовування інформації є класичне конспектування, тобто оформлення власних думок, матеріалу лекцій, посібників, монографій, тощо – лінійна структура, символи (букви, цифри) й аналіз. Окрім стандартного, класичного конспектування, при викладанні нашої дисципліни використовуються скетчноутинг і скрайбінг, які демонструють наявність візуального ритму, візуальної структури, кольору, образів (уяви), графічного представлення інформації, оперування багатомірними об'єктами, просторової орієнтації, асоціативного мислення.

Застосування імітаційних технологій у процесі навчання лікарів – інтернів і слухачів дає змогу підвищити ефективність навчального процесу, рівень професійної майстерності і практичних навичок медичних працівників, забезпечуючи їм найбільш ефективний і безпечний перехід до медичної діяльності в реальних умовах.

За допомогою імітаційних методик можна відпрацювати практичні навички, що дозволить упевненіше перейти до справжніх втручань, забезпечить безперервне професійне навчання медичних кадрів відповідно до сучасних алгоритмів.

У ході навчання відпрацьовуються не тільки клінічні навички, а й уміння спілкуватися з колегами й пацієнтами. Для цього розробляються ігрові методики навчання, які дозволяють моделювати різні клінічні ситуації, у тому числі й ті, що рідко трапляються.

Сучасні сервіси телемедицини, здатні забезпечувати зв'язок між пацієнтом і лікарем, викладачем і лікарем – інтерном, слухачем дозволяють отримати доступ до професійної підтримки на відстані. Застосовуються телемедичні комунікації, як у навчанні, так і для моніторингу стану пацієнта в разі, коли він проходить період реабілітації в домашніх умовах, для допомоги дерматологічному хворому, який проживає на відстані від спеціалізованих медичних установ, з можливістю зв'язку з лікарем – дерматовенерологом, доцентом, професором у надзвичайних ситуаціях і для вирішення питань, що не потребують «реального» візиту до лікаря [5;8].

Усі ці інструменти здатні вивести навчання з дерматовенерології на новий якісний рівень.

Список використаної літератури

1. Атутов П. Р. Технология и современное образование // Педагогика. 2006. №2. 208 с.
2. Беззуб І. Сучасний стан та перспективи розвитку медичної освіти в Україні. Громадська думка про правотворення. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. 2017, 8 (133). С.12—21.
3. Богдан Д. Кадрові ресурси системи охорони здоров'я в Україні. Ситуаційний аналіз / Д. Богдан, А. Бойко, А. Василькова та ін. // Проект USAID "Підтримка реформи охорони здоров'я". 2019. Київ. 133.
4. Балуєва О.В. Пріоритетні напрями розвитку і удосконалення медичної освіти / О.В. Балуєва //Завдання держави у забезпеченні ефективної кадрової політики системи охорони здоров'я: матер. наук.-практ. конф. Київ, 22 квітня 2015 р. 7—10.
5. Васильєва К. В. Підвищення якості медичної освіти з викладанням сучасних методів діагностики і лікування в дерматовенерології / К. В. Васильєва, І. В. Попова, О. І. Гладков, О. В. Безега // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 19 березня 2020 р. – Полтава, 2020. – С. 28–30.
6. Васильєва К. В. Актуальні проблеми сучасної медичної освіти лікарів - інтернів на кафедрі внутрішніх хвороб та медицини невідкладних станів із шкірними і венеричними хворобами / К. В. Васильєва, І. В. Попова, О. І. Гладков, О. В. Безега // Ак-

туальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. – Полтава, 2019. – С. 28–29.

7. Гузев В.В. Планирование результатов образования и образовательная технология. М.: Народное образование, 2016. 240 с.
8. Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі : Навчальний посібник / М. Ю. Кадемія, І. Ю. Шахіна. – Вінниця : ТОВ «Планер», 2011. – 220 с.
9. Лінчевський О.В. Шляхи реформування системи вищої медичної освіти в Україні в сучасних умовах / О.В. Лінчевський, В.М. Черненко, Ю.С. П'ятницький, І.Є. Булах // Медична освіта. 2017. 3. 6—9. DOI 10.11603/me.2414-5998.2017.3.7753.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Весніна Л. Е., Колінько Л. М., Мамонтова Т. В.

Полтавський державний медичний університет

Описано позитивні характеристики і тренди підвищення якості дистанційного навчання в процесі викладання лабораторної діагностики.

Ключові слова: лабораторна діагностика, дистанційне навчання, цифрові технології.

The positive characteristics and trends of improving the quality of distance learning in the process of teaching laboratory diagnostics are described.

Key words: laboratory diagnostics, distance learning, digital technologies.

Сучасна медицина зосереджена на принципах збереження й покращення здоров'я громадян, що є найвищою соціальною цінністю суспільства. Протягом років суспільство змінює свій підхід до виявлення хвороб, концепції медичного діагнозу та їх подальшого прогнозування. Вивчення медицини зосереджено на об'єднанні різних її сфер у єдине, спільне й базується на опануванні цілого ряду наук. На сьогодні лабораторні дослідження складають майже 80-90% загальної кількості об'єктивних діагностичних даних. Лабораторії завдяки новітнім аналітичним технологіям розширили можливості виявлення порушень у системі регуляції життєдіяльності організму, визначення етіологічного чинника багатьох захворювань, адекватної клінічної інтерпретації отриманих результатів. У зв'язку з розвитком національного ринку лабораторних послуг створюються нові лабораторії, які потребують висококваліфікованих і компетентних працівників.

У процесі навчання в медичному закладі вищої освіти в студентів мають формуватися професійні якості майбутнього лікаря. Полтавський державний медичний університет як заклад вищої освіти європейського рівня у процесі своєї діяльності реалізує модель вищої освіти з поєднанням медичних і біологічних складових.

Лабораторна діагностика – одна з важливих дисциплін, що забезпечує студентів і майбутніх лікарів можливостями формувати правильні навички щодо призначення досліджень, правильно визначати лабораторні методи серед широкого переліку, засвоювати спеціальні знання, опановувати вміння й навички щодо оцінки лабораторного аналізу та ін. [1].

Серед численних науково-навчальних робіт значна увага приділяється вивченню, упровадженню, удосконаленню й покращенню освіти з використанням дистанційних методів навчання різних медичних дисциплін за допомогою сучасних електронних засобів і мережі «Інтернет» [5].

Дисципліна «Лабораторна діагностика» не є винятком і останніми роками за умов епідемічної ситуації в Україні та світі частково викладається в умовах дистанційного навчання.

Дистанційне навчання стало сучасною освітньою технологією, базується на Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні й передбачає появу нових можливостей навчання й методів викладання, розширення доступу до освіти для здобувачів унаслідок віддаленості від великих міст, стану здоров'я, карантинних обмежень. Умови сьогодення сприяли необхідності швидкими темпами розвивати дистанційну освіту [4].

Дистанційне навчання має певні позитивні характеристики, які можна використати для вищезазначеної дисципліни: гнучкість (навчання в будь-якому зручному місці); технологічність і соціальна рівність (отримання нових технологічних досягнень, що сприяють розвитку студента у світовому інформаційному просторі, викладання дисципліни незалежно від місця проживання, стану здоров'я), інтернаціональність (вивчення дисциплін студентами іноземних держав, не виїжджаючи зі своєї країни) тощо [4].

Студенти підвищують свій творчий та інтелектуальний потенціал на дистанційному навчанні за рахунок самоорганізації, умінь швидко й самостійно приймати відповідні рішення, використовувати сучасні телекомунікаційні технології.

Розширюється й оновлюється роль викладача як наставника-консультанта, який координує навчальний процес. Постійне вдосконалення викладання дисципліни «Лабораторна діагностика», підвищення творчої активності й кваліфікації відповідно до нововведень та інновацій відображають новітню роль викладача в умовах дистанційного навчання. Якість викладання дисципліни не поступається якості проведення занять offline, оскільки до підготовки до занять залучаються досвідчені представники професорсько-викладацького складу і використовуються сучасні навчально-методичні матеріали.

Останніми роками активно впроваджуються деякі тренди підвищення якості знань студента. Важливе місце займає міждисциплінарність. Вивчаючи медицину за класичною системою, студент розглядає світ крізь призму одного профільного спрямування. Але дисципліна «Лабораторна діагностика» має надавати можливість вивчати явище з різних сторін і представляти повну картину стану пацієнта. У такому разі міждисциплінарний підхід застосовується для дослідження кожної теми одночасно з погляду кількох навчальних предметів. Упровадження еле-